

Waarom deze Cyclus farmacotherapie en behandelarschap op de IC

Complexe polyfarmacie en pathofysiologie zijn gebruikelijk op de intensive care (IC). Het toepassen van medicatie op de IC is een van de meest voorkomende interventies die gedaan wordt. Bij het veilig en effectief toepassen van medicatie op de IC wordt de ziekenhuisapotheker steeds vaker betrokken. Dit vraagt een gerichte en specifieke kennis van zowel de IC setting, de IC patiënt als de IC medicatie. Met deze life long learning cyclus bieden we gedurende een jaar, een maandelijks scholingsmoment voor en door IC apothekers in de vorm van een online bijeenkomst of e-learning.

Behandeld wordt: complexe casuïstiek, medicatieveiligheid, medicatiereview en natuurlijk de grote farmacotherapeutische aandachtsgebieden.

Wanneer: vanaf maart 2025 tot maart 2026

Waar: Thuis of in je ziekenhuis middels online live scholingen met huiswerk vooraf en e-learning modules in de digitale leeromgeving (DLO).

Werkvorm: 9 online 'masterclasses' en 6 e-learnings

De e-learnings bieden uitgebreide achtergrond informatie en worden afgerond met een toets.

Doelgroep(en): ziekenhuisapothekers werkzaam op de IC, zowel beginnend als ervaren, en AIOS met interesse in de farmacotherapie bij de kritisch zieke patiënt, bijvoorbeeld binnen de differentiatiefase klinische farmacologie of IC/Critical Care.

Accreditatie: is toegekend met totaal 24,5ptn.

Voor deelname aan masterclasses 1,5 of 1 punt (duur masterclass)

Voor elke afgeronde e-learning 2 punten.

Cursusprijs: € 350,- (€ 423,50 inclusief btw) voor de totale cursuscyclus.

Deelnemen per deelonderwerp is niet mogelijk.

De masterclasses worden opgenomen, deelnemers aan de cyclus kunnen deze terugkijken in de DLO.

Aanmelden: [Cyclus: Farmacotherapie en behandelarschap op de IC – NVZA cursus aanbod](#)

Cursusleiding en -ontwikkeling: Liesbeth Bosma, Saskia Coenradie, Wai-Ping Manubulu

Programma:

Onderwerp	Titel	Vorm	Datum
Lever	Complexe casus I: GE	E-learning 1 in DLO	Vanaf maart 2025
Proces	Medicatiereview op de IC	E-learning 2 in DLO	Vanaf maart 2025
Pulmonaal	Beademing + longmedicatie	Masterclass 1 Host: Saskia Coenradie	Do 20 maart '25/17:30-19:00

		Spreker: Louise Urlings (intensivist)	
Gastro-intestinaal	Voedingstherapie en profylaxe van maagzweren	Masterclass 2 Host: Wai-Ping Manubulu Spreker: Kristine Koekkoek (intensivist)	Do 10 april '25/17:30-19:00
Infectieziekten	Complexe casus II: sepsis	E-learning 3 in DLO	Vanaf mei 2025
Infectieziekten	Complexe casus III: pneumonie	E-learning 4 in DLO	Vanaf mei 2025
Cardiovasculair	Hartfalen en cardiogene shock	Masterclass 3 Host: Saskia Coenradie Sprekers: Laurent Favié + intensivist	Do 5 juni '25/17:30-19:00
Infectieziekten,	Antimycotica op de IC en het voriconazol metabolisme	Masterclass 4 Host: Saskia Coenradie Spreker: Anet Veringa	Do 17 juli '25/17:30-19:00
Proces	Medicatieveiligheid op de IC	E-learning 5 in DLO	Vanaf juli 2025
Cardiovasculair	Complexe casus IV: Acuut coronair syndroom	E-learning 6 in DLO	Vanaf augustus 2025
Endocrien	Glycemische controle en insuline gebruik	Masterclass 5 Host: Wai-Ping Manubulu Spreker: Jan Gunst (intensivist)	Do 18 september '25/17:30-19:00
Renaal/ farmacokinetiek	Nierfunctie en geneesmiddelen	Masterclass 6 Host: Wouter Bult Spreker: Meint Volbeda (Intensivist/Nefroloog)	Do 9 oktober '25/12:00-13:00
Proces	Duurzaamheid	Masterclass 7 Host: Liesbeth Bosma Spreker: Nicole Hunfeld	Do 13 november '25/12:00-13:00 Wordt i.v.m. ZF-dagen mogelijk verzet.
Neurologie	Neurologische ondersteunende zorg: Analgesie, Sedatie, Delier en Slaapstoornissen	Masterclass 8 Host: Liesbeth Bosma Spreker: Thomas Ottens (intensivist)	Do 15 januari '26/17:30-19:00
Hematologie	Profylaxe antistolling en heparine behandeling	Masterclass 9 Host: Liesbeth Bosma Sprekers: Nicole Prevoo en Liesbeth Bosma en Sanjeev Grewal (intensivist)	Do 12 februari '26/17:30-19:00

Leerdoelen cyclus farmacotherapie en behandelarschap op de IC 2025-2026

Online masterclasses:

Per farmacotherapeutische sessie:

- Je hebt overzicht van de onderliggende oorzaken en risicofactoren van de te bespreken ziektebeelden
- Je bent bekend met de diagnostiek en je kent het risico op aandoeningen vallend onder de te bespreken ziektebeelden
- Je kunt een behandelplan aanpassen op basis van veranderingen in de farmacokinetiek en dynamiek bij de kritisch zieke patiënt
- Je bent in staat om bij de kritisch zieke patiënt te adviseren over de juiste toepassing van besproken medicatie
- Je weet wat je zelfstandig kan beoordelen en wanneer je moet verwijzen naar de intensivist
- Je bent op de hoogte van de relatie tussen de landelijke richtlijnen, de lokale protocollen in het ziekenhuis over de te bespreken onderwerpen en de evidence based critical care literatuur.
- Je kunt landelijke richtlijnen, de lokale protocollen in het ziekenhuis en de evidence based critical care literatuur toepassen in de dagelijkse praktijk en kan hier indien nodig onderbouwd van afwijken.
- Je bent op de hoogte van huidige kennisvelden in de behandeling van te bespreken ziekte beelden
- Parate kennis: Je kent de betekenis van afkortingen genoemd in de afkortingen lijst bij de verschillende scholingen

- Parate kennis: Je kent de werking, bijwerking, interacties en gangbare doseringen / op-afbouw schema's/stappen van veel gebruikte IC medicatie.

Duurzaamheid:

- Je kent de relatie tussen klimaatverandering en de zorg
- Je weet wat de milieu impact van de IC is
- Je weet hoe de IC op het gebied van medicatie kan verduurzamen
- Je bent bekend met een aantal best practices medicatie IC en weet of deze op je eigen IC reeds doorgevoerd zijn of doorgevoerd kunnen worden.

E-learning modules:

Complexe Casus I tot en met IV:

- Je kan meedenken over een behandel- en monitoringplan voor een complexe IC casus.
- Je hebt inzicht in het beloop van diverse complexe casus met IC opname
- Je kunt een behandelplan aanpassen op basis van veranderingen in de farmacokinetiek en dynamiek bij de kritisch zieke patiënt.

Specifiek per complexe casus:

- Complexe Casus I / Gastro-Enterologisch (GE): je kunt meedenken over de behandeling van een gastro-intestinale bloeding, alcoholonttrekking, hepatorenaal syndroom, cirrose, acuut nierfalen en CVVHD
- Complexe Casus II / Sepsis: je kunt meedenken over de behandeling van een patiënt met intra-abdominale infectie, sepsis/SIRS en shock
- Complexe Casus III / Pneumonie: Je kunt meedenken over de behandeling van een kritische zieke patiënt met verschillende aandoeningen, zoals pneumonie en ARDS, diarree door c. difficile, je kunt relevante interacties en bijwerkingen identificeren en vastleggen
- Complexe casus IV / Acut Coronair Syndroom (ACS): je kunt meedenken in de behandeling van een ernstig zieke ACS patiënt, je weet hoe TARs, anticoagulantia, TTM (gericht temperatuur beheer), elektrolyeten suppletie wordt toegepast en je kent de diagnostiek en behandeling van cardiogene shock, alsmede de toepassing van vasopressoren en ECMO.

Medicatie review op de IC

- Je hebt inzicht in achtergronden en evidence van medicatiereviews in het algemeen en op de IC in het bijzonder;
- Je kunt een gestructureerde medicatiereview op de IC uitvoeren middels review methode "t Haagse Lied".

Medicatieveiligheid op de IC

- Je hebt inzicht in welke medicatiefouten kunnen optreden in het proces van voorschrijven, monitoring en medicatieoverdracht, nav een landelijke IC VIM analyse.